

Fritidsnämndens Verksamhetsplan 2026

Beslutad av: Fritidsnämnden
Gäller för: Fritidsnämnden
Giltighetstid: 2026
Reviderad:

Diariernr: FN-2024/00055
Beslut: 2025-11-19, § 65
Ansvarig: Fritidsförvaltningen, Stefan Hildingsson

Innehåll

Innehåll	2
Inledning	3
Fritidsdirektören har ordet	5
Fritidsnämndens grunduppdrag.....	6
Plan för inriktningsmål och program.....	9
Tilläggsuppdrag från fritidsnämnden	11
Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige	12
Plan för att nå personalpolitiska mål	15
Drift- och investeringsbudget	17
Styrning och uppföljning av externa utförare	19
Risikanalys och plan för internkontroll	19
Bilaga 1. Utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt	
Bilaga 2. Fritidsnämndens styrkort 2026	
Bilaga 3. Aktivitetsplan uppdrag 35	
Bilaga 4. Fritidsnämndens internkontrollplan och riskanalys	
Bilaga 5. Fritidsnämndens kompetensförsörjningsplan	

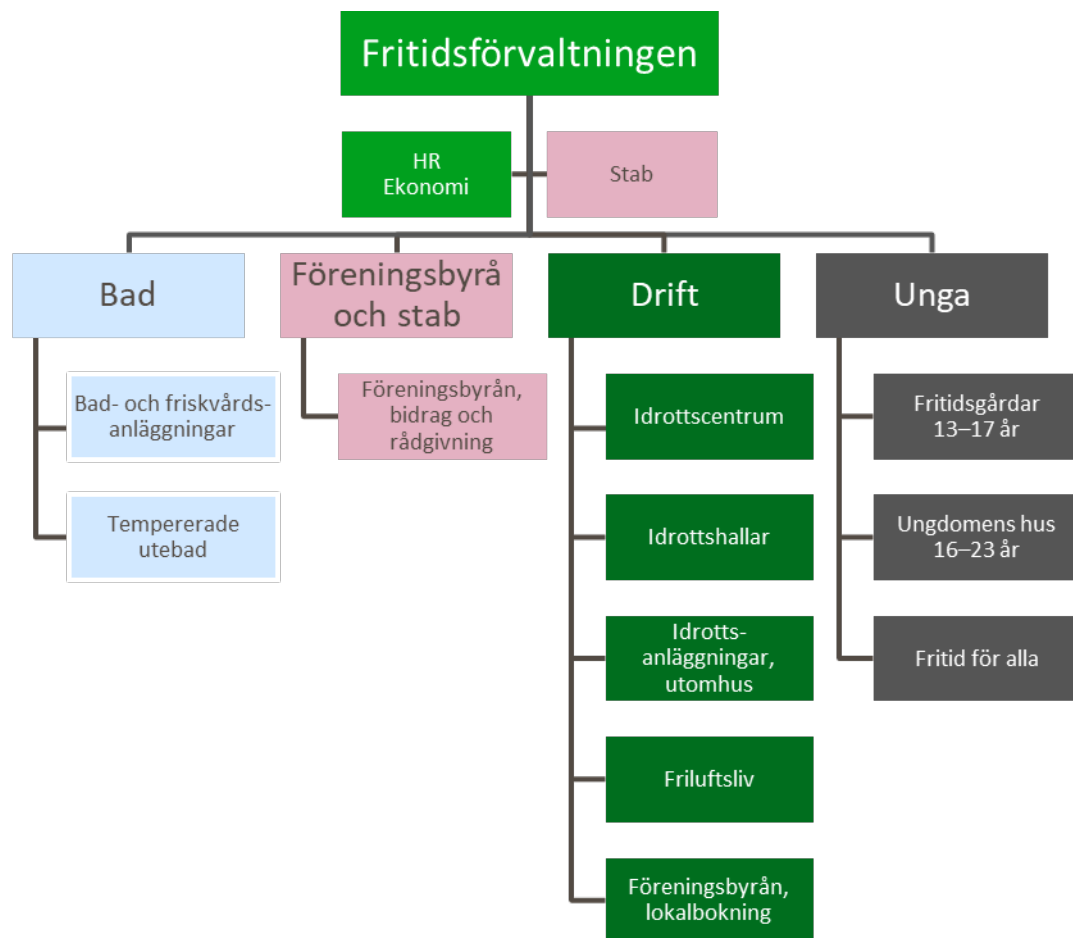
Inledning

Verksamhetsplanen utgår från kommunfullmäktiges beslut 2025-06-16 om planeringsdirektiv och budget samt beslutad anvisning för verksamhetsplanering.

Fritidsnämndens vision är att:

- Umeå ska vara en idrottskommun som kännetecknas av ett brett idrottsutövande, idrott på elitnivå, ett stort utbud av arrangemang och en god samverkan med andra aktörer.
- Umeå ska vara en ungdomskommun som kännetecknas av en utvecklande, främjande och trygg miljö, ett attraktivt fritidsutbud och ungas medskapande och deltagande i den demokratiska processen.
- Umeå ska vara en hälsokommun som erbjuder kommunens invånare en livsmiljö som främjar en god folkhälsa med möjligheter till inflytande, delaktighet, social gemenskap, spontanverksamhet, motion, rekreation, friluftsliv och rörelserikedom.
- Umeå ska vara en föreningskommun som möjliggör och stödjer ideellt engagemang som bidrar till ett brett och berikande fritidsutbud som är jämlikt och inkluderande för alla.

Fritidsförvaltningens organisation

Fritidsdirektören har ordet

Umeå är en kommun med höga ambitioner. En plats som vill växa hållbart och attraktivt mot målet om 200 000 invånare till år 2050. Det är fantastiskt att bo och leva i Umeå där vi tillsammans skapar förutsättningar för en aktiv, inkluderande och meningsfull fritid för att Umeå ska växa tryggt och säkert.

Under 2025 har vi tagit flera viktiga steg framåt. Arbetet med att utveckla Hamnmagasinet, vår centrala mötesplats för ungdomar, har inletts i nära samverkan med Kulturskolan. Samtidigt har vi öppnat en ny sommarverksamhet för barn och unga, Umeå Summer Zone, på Nydala. Inom ramen för det pågående ICLD-samarbetet fortsätter vi att stärka och utveckla formerna för ungdomsdemokrati i kommunen. Parallellt har vi även fortsatt vår satsning på friluftslivet, bland annat med en upprustning av Grössjöns friluftsområde.

Umeå har ett rikt och engagerat föreningsliv fyllt av eldsjälar som bidrar till ett brett utbud av aktiviteter och sammanhang. Våra anläggningar och mötesplatser finns nära invånarna och utgör viktiga delar av ett levande och tryggt Umeå. Vi erbjuder dessutom starkt stöd till föreningslivet i kommunen.

Med tillväxt kommer även nya utmaningar. En växande stad behöver fortsätta värna tryggheten då fler invånare kan öka oron för till exempel kriminalitet. Genom meningsfulla fritidsaktiviteter, starka föreningar och öppna mötesplatser bidrar vi till att barn och unga känner gemenskap och får möjlighet att göra positiva val. En aktiv livsstil gynnar både fysiskt och psykiskt välmående.

Vi har mycket att vara stolta över, men också mycket att se fram emot. För att möta framtidens behov behöver vi fortsätta tänka nytt, samarbeta brett och våga prova nya vägar. Tillsammans skapar vi ett Umeå där alla har möjlighet till en aktiv och meningsfull fritid.

Fritidsnämndens grunduppdrag

Fritidsnämnden ansvarar för att erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud, där barn och ungas delaktighet och möjlighet till utveckling har en särställning.

Nämnden erbjuder fritidsaktiviteter och inkluderande mötesplatser, för unga liksom för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning.

Nämnden har det samlade ansvaret för handläggning av kommunens föreningsbidrag, samt ett särskilt uppdrag att stödja föreningslivet och främja det ideella engagemanget.

Nämnden ansvarar för skötsel och uthyrning av idrotts- och fritidsanläggningar, både för elit- och breddidrott. I uppdraget ingår även skötsel av friluftsområden samt fiskefrämjande åtgärder.

Nämnden har i uppdrag att erbjuda Umeås invånare badupplevelser, friskvård samt ansvara för simundervisning för samtliga grundskoleelever.

Grunduppdragets genomförande

Fritidsnämndens genomförande av grunduppdraget utförs av fritidsförvaltningen. Nämnden beslutar årligen om förvaltningens kvalitetsdeklarationer och servicenivåer vilka beskriver hur grunduppdraget ska utföras.

Fritid bad ska

- möjliggöra ett jämlikt fritidsutbud
- erbjuda simundervisning
- möjliggöra badupplevelser
- erbjuda friskvård
- fördela, boka och ge tillträde till lokaler och anläggningar
- drifta lokaler och anläggningar för idrotts- och fritidsaktiviteter.

Fritid drift ska

- möjliggöra ett jämlikt fritidsutbud
- sköta driften av lokaler och anläggningar för idrotts- och fritidsaktiviteter
- sköta driften av friluftsliv, spontanytor och rekreation
- ge tillträde till lokaler och anläggningar
- samverka med andra aktörer för att möjliggöra större evenemang
- skapa förutsättningar för kostnadsfria aktiviteter riktade till barn och unga.

Föreningsbyrån ska

- möjliggöra ett jämlikt fritidsutbud
- handlägga kommunens föreningsbidrag
- erbjuda rådgivning och samverka kring föreningsfrågor
- handlägga ansökningar om lotteritillstånd
- fördela, boka och ge tillträde till lokaler och anläggningar.

Fritid unga ska

- möjliggöra ett jämlikt fritidsutbud
- utgå från målgruppens självupplevda behov i planering av verksamheten
- skapa förutsättningar för målgruppens delaktighet och möjlighet till medskapande
- erbjuda trygga och drogfria mötesplatser
- erbjuda lovaktiviteter för målgruppen unga
- erbjuda kostnadsfria aktiviteter för målgruppen unga
- erbjuda fritidsaktiviteter till låg eller ingen kostnad för målgruppen inom Fritid för alla
- samverka med andra aktörer såsom exempelvis skola, socialtjänst, polis, föreningar och studieförbund i syfte att nå våra mål.

Uppföljning

Uppföljning av fritidsnämndens grunduppdrag och tillfälliga satsningar sker varje tertiäl. Nämndens verksamheter har också årliga aktivitetsplaner som följs upp regelbundet. Uppföljningen resulterar i en rapport där nämnden samtidigt följer upp utfall av ekonomi och personalpolitiska mål. Enskilda beslut dokumenteras och följs upp löpande enligt plan. Tertiälvis följer nämnden också upp åtgärderna i internkontrollplanen.

Utöver detta görs ett antal revisioner av verksamheten varje år, antingen av kommunrevisionen eller internt inom ramen för kvalitetsarbetet. Resultatet av revisionerna och eventuella åtgärder återkopplas till nämnd. Baserat på rapportering och revision gör nämnden en bedömning av grunduppdragets genomförande och återrappporterar bedömningen till kommunfullmäktige.

Nämnden nyttjar relevanta nyckeltal och indikatorer (se bilaga 2) för att analysera utfall, trender och tendenser avseende grunduppdraget. Den kvantitativa bedömningen kompletteras även med en kvalitativ bedömning.

Prioriteringar

Utöver nämndens ordinarie uppdrag kommer fritidsnämnden under 2026 att prioritera ett antal särskilda utvecklingsområden. Några av dessa utgår från kommunfullmäktiges inriktningsmål och tilläggsuppdrag. Genomförandet och resultaten av prioriteringarna kommer att följas upp och redovisas i tertiärrapporterna samt i nämndens årsbokslut.

Umeå växer tryggt och säkert

Inom ramen för det kommungemensamma arbetet *Umeå växer tryggt och säkert* kommer fritidsnämnden att fokusera på följande insatser:

- Aktiviteter inom den kommungemensamma aktivitetsplanen (2024–2026), beslutad av kommunstyrelsen. Fritidsnämndens huvudsakliga bidrag avser arbetet med *På ungas hemmaplan* samt samverkan med föreningslivet. Det övergripande och samordnande arbetet leds av kommunens brottsförebyggande samordnare som även ansvarar för den årliga uppföljningen av planens genomförande.
- Gratis lovaktiviteter: satsningen fortsätter under 2026 med målet att erbjuda ett brett och tillgängligt utbud av aktiviteter för barn och unga under skolloven med särskilt fokus på sommarlovet. Fritidsnämnden fortsätter även satsningen på gratis bad på samtliga tempererade utebad.
- Utveckling av Umeå Summer Zone: verksamheten vidareutvecklas utifrån erfarenheter från 2025. En mer utförlig beskrivning redovisas under avsnittet för inriktningsmål.

Friluftsliv och anläggningar

Fritidsnämnden prioriterar fortsatt satsningen på friluftsliv och tillgängliga rekreativmiljöer. Under 2026 kommer arbetet med att rusta upp Grössjöns friluftsområde att fortsätta. Därtill prioriteras statushöjning av friluftsbad, vandringsleder, grillplatser och motionsspår. De medel som beviljats för tillgänglighetsanpassning av strandbad kommer att användas för att förbättra tillgängligheten vid ett av kommunens bad under året.

Föreningsgranskning och välfärdsbrott

Fritidsnämnden ser allvarligt på förekomsten av välfärdsbrott och organiserad brottslighet. Enligt polisen utgör välfärdsbrott i dag en större inkomstkälla än både narkotikahandel och bedrägerier sammantaget. Under 2025 inledde förvaltningen en omfattande genomlysning av samtliga bidragsberättigade föreningar för att säkerställa att offentliga medel används korrekt och i enlighet med gällande regelverk. Resultatet av genomlysningen kommer att ligga till grund för en handlingsplan som utformas och implementeras under 2026.

Utreda förutsättningar för att mäta jämlikhet

Fritidsnämnden ska under 2026 prioritera att ta fram ett underlag för hur jämlikhet inom nämndens verksamheter eventuellt kan mätas och följas upp. Arbetet ska omfatta en kartläggning av relevanta parametrar och indikatorer som ska kunna följas över tid och eventuellt kunna jämföras med andra kommuner. Syftet är att följa upp grunduppdraget *Fritidsnämnden ansvarar för att erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud, där barn och ungas delaktighet och möjlighet till utveckling har en särställning*.

Plan för inriktningsmål och program

Inriktningsmål 2. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Program för social hållbarhet:

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål två och tre; *Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden* samt *Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv*. Programmets syfte är att bidra till att uppnå kommunens ambitioner att motverka ökade skillnader mellan medborgarna genom att bygga kommunen och verksamheterna så jämställt och jämlikt som möjligt och aktivt arbeta för att skapa goda livsvillkor för alla.

Fokusområde 1. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Umeå ska växa till en hållbar storstad utan storstadens problem. Tillväxtmålet ska klaras utan att äventyra kommunens höga värden när det gäller tillit, trygghet och social sammanhållning, och utan att utveckla utsatta områden enligt polisens definition. För att uppnå det målet är det avgörande att arbeta långsiktigt och i samverkan med två delmål:

Stärka inkludering och jämlikhet

När människor med olika etnisk bakgrund och/eller ekonomiska förutsättningar inte bor på samma områden, träffas på samma arbetsplatser eller möts i föreningslivet så minskar den sociala sammanhållningen. Därför är följande insatser viktiga:

- *Främja goda och jämlika levnadsvillkor samt jämlika möjligheter för alla*, genom förebyggande folkhälsoarbete, tillgång till utbildning, särskilt stöd till personer som står långt från arbetsmarknaden, och ett fördjupat arbete med att förhindra diskriminering och säkerställa jämlika möjligheter, inklusive inom den kommunala organisationen. Det är viktigt att särskilt främja goda uppväxvillkor för barn och unga, oavsett föräldrarnas bakgrund, inkomst eller livsval, bland annat genom att motverka barnfattigdom.

- *Skapa förutsättningar för social blandning*, genom att öka flöden mellan stadsdelar, stärka mötesplatser, utveckla trygga och tillgängliga boendemiljöer och ett blandat bostadsbestånd där människor med olika ekonomiska förutsättningar har möjlighet att bo nära varandra.
- *Stärka möjligheterna för dialog och delaktighet* för att alla ska känna att de är en del av samhället och har möjlighet att göra sina röster hörda. Barn och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas, i enlighet med Barnkonventionens grundläggande principer.

Förebygga brottslighet och våld

I Umeå ska brottsligheten fortsatt vara låg och tryggheten hög. Därför är det viktigt att i samverkan mellan kommun, polis och andra aktörer vidta följande åtgärder:

- *Förebygga och motverka organiserad brottslighet*, eftersom den utgör ett systemhot mot ett tryggt, öppet och demokratiskt samhälle. Fokus bör ligga på att förebygga rekrytering av barn och unga till kriminella gäng (det arbete som pågår inom Umeå växer tryggt och säkert), samt att minska den organiserade brottslighetens påverkan och inkomstkällor genom att motverka narkotikahandel, välfärdsbrott, arbetslivskriminalitet, människohandel, infiltration och otillåten påverkan.
- *Förebygga våld* genom att öka medvetenheten om våld hos medborgarna och höja kompetensen hos kommunens medarbetare, i synnerhet de som arbetar med barn och unga. Två särskilt prioriterade områden utifrån kommunens lägesbild av brottsligheten är mäns våld mot kvinnor samt våld mot och mellan barn. Fokus bör ligga på förebyggande arbete, samt på att erbjuda snabbt och samordnat stöd till särskilt utsatta brottsoffer, och att utveckla riktade insatser för våldsutövare.

Fritidsnämndens verksamhet

- Under 2026 kommer fritidsnämnden att fokusera på vidareutvecklingen av Umeå Summer Zone på Nydala. Syftet är att etablera ett tryggt, inkluderande och tillgängligt aktivitetsområde för barn och unga. Området ska erbjuda ett brett utbud av meningsfulla och kostnadsfria sommarlovsaktiviteter samtidigt som det skapar möjligheter för lokalsamhället (föreningar, organisationer och företag) att engagera sig och bidra. Sommaren 2025 var en uppstart för projektet och inför 2026 inleds arbetet med att förverkliga en långsiktig utvecklingsvision fram till 2028. En aktivitetsplan för 2026 kommer att tas fram och följas upp tertialvis för att säkerställa en hållbar och successiv utveckling av området.
- Fritidsnämnden arbetar för att tillgängliggöra anläggningar och mötesplatser utifrån närhetsprincipen samt att bidra till rörelserika miljöer. Nämnden arbetar till exempel för att det ska finnas anläggningar såsom öppna fritidsgårdar, mobil fritidsgård och badanläggningar strategiskt placerade inom kommunen. Utifrån badanläggningars perspektiv är en del i detta

arbete att fokusera på simundervisning och simkunnighet. Att kunna vistas vid, på och i vatten är både hälsofrämjande och livsberikande, det bidrar också till ökad trygghet och rörelseglädje bland barn och unga. Under 2026 kommer fokus att ligga på kvalitetssäkring, uppföljning och analys av simundervisningen. Arbetet följs upp tertialvis med särskild mätning under tertial två för årskull 25/26.

- Nämnden avser att inom ramen för att förebygga brottslighet och våld fortsätta utveckla samverkansforumet SSPF (Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid) och BOB-rådet (Barn och unga i organiserad brottslighet). Nämnden kommer att arbeta för att polisen, inom ramen för det gällande samverkansavtalet, genomför preventiva insatser och genomsökningar i idrotts- och fritidsanläggningar i syfte att motverka brottslighet. Nämnden fortsätter även arbetet med att genomlysa bidragsberättigade föreningar för att säkerställa att kommunens stöd används på ett korrekt och ändamålsenligt sätt.
- Fritidsnämnden deltar i ett projekt inom ramen för Internationellt centrum för lokal demokrati (ICLD) som har fokus på ökad ungdomsdelaktighet och demokrati. Projektet pågår fram till september och kommer att redovisas i slutet av 2026.

Uppföljning av program för social hållbarhet och inriktningsmål

Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplaner i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning. Utöver den centrala uppföljningen sker redovisning till fritidsnämnden tertialvis.

Tilläggsuppdrag från fritidsnämnden

- Att förstärka uppdrag 35 med tillägget: att i dialog med tekniska nämnden och kommunstyrelsen genomföra översynen av anläggningsstrukturen för idrotts-, fritids- och badanläggningar. Vidare ges uppdrag att analysera utvecklingen av framtidens friluftsliv, föreningsstöd samt ta hänsyn till klimatförändringar.

Uppdrag 35: Kommunfullmäktige gav fritidsnämnden i tilläggsuppdrag år 2020 och 2021 att analysera nämndens kostnader för anläggningar (egna samt förhyrda) i syfte att säkra en långsiktig hållbar struktur inom nämndens ekonomiska förutsättningar.

- Att tillsammans med tekniska nämnden genomlysa konsekvenser vid eventuella förändringar av säsongslängder.
- Att uppdra till förvaltningen att se över lokalnyttjandet dagtid i samverkan med utbildningsförvaltningarna.

Fritidsnämndens verksamhet

- Fritidsförvaltningen ska genomföra en analys av behovet av anläggningar för idrotts-, fritids- och badanläggningar samt utveckling av friluftslivet och stödet till föreningar med målet att Umeå ska växa hållbart till 200 000 invånare. Behovet av anläggningar ska samordnas i samarbete med tekniska nämnden och kommunstyrelsen. Utredningar och tidsplan för vad som ingår i uppdraget är bifogat i bilaga 3.

Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige har för 2026 beslutat om flera tilläggsuppdrag som berör fritidsnämndens verksamhet. Fritidsnämnden kommer att följa upp respektive uppdrag i samband med tertiälföljning eller årsbokslut beroende på uppdragets karaktär och tidsplan.

Tilläggsuppdrag: 2025:1

Kommunfullmäktige ger alla nämnder i uppdrag att genomföra en analys av konsekvenser utifrån förändrade demografiska förutsättningar. Arbetet ska säkerställa att kommunen inte åtar sig kostnader som inte kan bäras över tid, samt ske i enlighet med av fullmäktige fastställd riktlinje för god ekonomisk hushållning. Förslag på förändring av principiell karaktär ska tillställas fullmäktige.

Fritidsnämndens verksamhet

- Fritidsnämnden kommer att genomföra en analys utifrån uppdraget.

Tilläggsuppdrag: 2025:6

Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen, fritidsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden i uppdrag att i dialog med berörda verksamheter och föreningslivet utreda förutsättningarna för att utveckla idrottsanläggningarna Gammlia Arena, Visionite Arena och Nolia Arena ur ett tillväxtperspektiv.

Fritidsnämndens verksamhet

- Fritidsnämnden kommer, i samverkan med berörda nämnder, att utreda förutsättningarna för vidare utveckling av Gammlia Idrottscenter (Umeå Energi Arena), Umeå Arena (Visionite Arena) och Nolia Idrottscenter i dialog med berörda verksamheter och föreningslivet. För att leda arbetet har en styrgrupp inrättats under 2025 och uppdraget kommer att följas upp tertiälvís.

Tilläggsuppdrag: 2025:10

Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och fritidsnämnden i uppdrag att teckna nytt avtal med Fritidsbanken och att det i överenskommelsen ska ingå ytterligare en fritidsbank.

Fritidsnämndens verksamhet

- Fritidsnämnden kommer att teckna ett nytt avtal med Fritidsbanken vilket ska beslutas i både fritidsnämnden och kommunstyrelsen.

Tilläggsuppdrag: 2025:11

Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden och kulturnämnden i uppdrag att initiera samarbete med och aktivera föreningslivet och studieförbunden utifrån civil beredskap.

Fritidsnämndens verksamhet

- Fritidsnämnden kommer, i samverkan med kulturnämnden, utforska hur föreningsliv och studieförbund kan bidra till kommunens civila beredskap. Arbetet innefattar kartläggning, dialog med berörda parter och planering för gemensamma insatser utifrån civil beredskap.

Tilläggsuppdrag: 2023:1

Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.

Fritidsnämndens verksamhet

- Behålla och utveckla. Fritidsnämnden ska skapa förutsättningar för medarbetare att vilja vara kvar inom förvaltningen och utvecklas i sin profession eller mot nya roller och uppdrag.
- Ökat samarbete. Fritidsnämnden ska arbeta för och bidra till ett ökat samarbete mellan verksamheterna. Detta ska förbättra möjligheter för både bemanning av verksamheter och bevarande av viktig kompetens.

Tilläggsuppdrag: 2023:2

Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.

Fritidsnämndens verksamhet

- Fritidsnämnden kommer att fokusera på att säkerställa att relevanta frågor hanteras i rätt forum och att gemensamma utmaningar utifrån grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag diskuteras över nämnds-, förvaltnings- och bolagsgränser. Exempel på gemensamma uppdrag är Umeå Summer Zone, utvecklingen av Hamnmagasinet samt planeringen av SM-veckan 2026. Under året kommer nämnden även att fördjupa samarbetet kring badanläggningarna och genomföra gemensam fortbildning med fastighetsförvaltningens driftsorganisation i syfte att minska antalet driftsstopp.

Tilläggsuppdrag: 2021:8

Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheterna inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.

Fritidsnämndens verksamhet

- Fritidsnämnden kommer att bidra till kommunens arbete med att motverka att skattemedel används felaktigt eller i kriminellt syfte inom välfärdssektorn. Under 2025 inledde förvaltningen en omfattande genomlysning av samtliga bidragsberättigade föreningar för att säkerställa att offentliga medel används korrekt och i enlighet med gällande regelverk. Resultatet av genomlysningen kommer att utgöra grund för en handlingsplan som tas fram och implementeras under 2026. Förvaltningen deltar även i den lokala operativa samverkan (LOS), där kommunen samverkar med polis och andra myndigheter för att motverka och förhindra kriminell etablering och organiserad brottslighet genom gemensam kunskap, informationsdelning och användning av respektive myndighets befogenheter.

Plan för att nå personalpolitiska mål

Välfärden står inför stora utmaningar när det gäller finansiering och kompetensförsörjning. För att möta dessa utmaningar behöver arbetssätt och processer förnyas, där digitalisering erbjuder viktiga möjligheter till utveckling och effektivisering. Det krävs även en stärkt samverkan över förvaltningsgränser och med andra organisationer.

Personalnämnden har det övergripande samordningsansvaret för de personalpolitiska målen.

Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.

Fritidsnämndens verksamhet

- Umeå kommun står inför omfattande kompetensförsörjningsutmaningar men inom fritidsnämndens verksamhetsområde bedöms förutsättningarna som överlag goda. Fokus ligger därför på att behålla och utveckla befintliga medarbetare samt att vidareutveckla fritidsnämnden som en attraktiv arbetsplats för framtida rekrytering.
- Fritidsnämndens arbete med kompetensutveckling och intern rörlighet ska stärka medarbetarnas vilja och möjligheter att stanna kvar inom fritidsnämnden samt ha möjlighet att utmanas och hitta nya uppdrag. Ett högt medelvärde i medarbetarenkäten utgör ett viktigt mått på attraktivitet och trivsel samt på nämndens förmåga att rekrytera och behålla personal.
- Mångfald ses som en styrka. Fritidsnämnden bedriver därför ett aktivt och systematiskt arbete för lika rättigheter och möjligheter, i enlighet med kommunens övergripande mål. Kompetensförsörjningsplanen utgör ett centralt verktyg och används som grund vid all rekrytering.

Fritidsnämndens kompetensförsörjningsplan

Fritidsnämndens kompetensförsörjningsplan gäller för perioden 2026–2028, med möjlighet till revidering i samband med verksamhetsplanering. Planen finns i sin helhet i bilaga 4.

Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.

Fritidsnämndens verksamhet

- Fritidsnämndens chefer ska ges förutsättningar för ett närvarande, engagerat och rättvist ledarskap. Ett tydligt och tillgängligt ledarskap bidrar till en välmående organisation med hög delaktighet och ett starkt medarbetarinflytande.

- Målet är att fritidsnämnden ska ha ett högre resultat än kommunens genomsnitt inom området *Ledarskap* i medarbetarenkäten. Resultatet följs upp i samband med årsrapporteringen. Som riktvärde ska varje chef ansvara för högst 30 medarbetare.

Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.

Fritidsnämndens verksamhet

- Genom tidiga insatser, aktiv rehabilitering och ett systematiskt arbetsmiljöarbete vill fritidsnämnden skapa förutsättningar för en låg och stabil sjukfrånvaro där ambitionen är att understiga föregående års totala sjukfrånvaro. Arbetet med friskfaktorer ska vara en integrerad del av nämndens kvalitetsarbete och bidra till en hållbar, frisk och välmående organisation.

	Målvärde 2026	Målvärde 2025	Utfall 2024
Sjukfrånvaro, procent	5,0	4,0	5,1
Andel långtidsfriska	65	70	61
Andel heltidsanställda	90	90	86
Andel skyddsombud med introduktionsutbildning	100	100	73
Andel chefer med max 30 medarbetare	100	100	100
Medelvärde medarbetarenkäten	5,1	5,1	5,0

Drift- och investeringsbudget

Umeå kommuns verksamheter styrs av kommunfullmäktiges uppdrag, mål och budgetramar för drift och investeringar. Budgetramen är nettokostnadsram och har fastställts utifrån nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om teknisk förändring av budgetram.

Driftbudget

Fritidsnämndens driftbudget för år 2026 uppgår till 166,3 mnkr vilket motsvarar ett tillskott på 7,6 mnkr jämfört med 2025 års ram. Kommunfullmäktiges budgetbeslut innehåller prioriterade satsningar om totalt 1,8 mnkr som är specificerade i budgeten. Resterande 5,8 mnkr har fördelats inom nämndens verksamheter för att kompensera för indexökningar av löner och övriga kostnader.

För att vidareutveckla projektet Umeå Summer Zone har nämnden tilldelats 0,5 mnkr. Därtill har nämnden erhållit 0,5 mnkr för att stärka arbetet med civil beredskap i samverkan med föreningslivet och studieförbunden. För att möjliggöra satsningar i enlighet med inriktningsmål har ett särskilt anslag motsvarande 0,5 procent av 2025 års tilldelade ram destinerats till nämnden. För fritidsnämnden innebär detta 0,8 mnkr som ska användas till insatser kopplade till Inriktningsmål 2: *Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden* genom fokusområdena *Stärka inkludering och jämlikhet* samt *Förebygga brottslighet och våld*.

Den kommande ramjusteringen mellan fritidsnämnden och kommunstyrelsen avseende Navets kostnader för hyra, media och städ om totalt 39,6 mnkr redovisas under posten Övergripande i tabellen nedan. Till följd av tidigare års betydande hyresökningar, kopplade till KPI, saknas dock 2,0 mnkr för att uppnå budget i balans inför 2026. Detta underskott har därför budgeterats under Övergripande.

Verksamhet	Budget 2025	Budget 2026	Förändring
Fritid unga	-31,3	-32,4	-1,1
Fritid bad	-47,5	-12,3	35,2
Fritid drift	-30,5	-31,7	-1,2
Föreningsbyrå/stab	-45,5	-47,8	-2,3
Övergripande	-3,9	-42,1	-38,2
	-158,7	-166,3	-7,6

Prioritering utifrån tilldelade driftsmedel

Extra medel till Umeå Summer Zone, 0,5 mnkr, budgeteras under Föreningsbyrå/stab i ovan tabell.

Extra medel till Civil beredskap, 0,5 mnkr, budgeteras under Föreningsbyrå/stab i ovan tabell.

Extra medel till inriktningsmål, 0,8 mnkr, budgeteras under Föreningsbyrå/stab i ovan tabell och hela beloppet tillförs projektet Umeå Summer Zone.

De ospecificerade tilldelade medlen om 5,8 mnkr har fördelats mellan fritidsnämndens verksamheter för att kompensera för indexökningar av löner och övriga kostnader samt för att täcka vissa tillkommande behov.

Fritidsnämndens beslut att höja aktivitetsstödet med 1 krona innebär en ökad kostnad på cirka 1,0 mnkr. Kostnadsökningen finansieras för år 2026 genom omfördelning inom befintlig ram. Budget för övriga föreningsstöd har minskats med 0,6 mnkr, varav 0,3 mnkr tas från utvecklingsstöd, 0,15 mnkr från stöd till lokalhyra och 0,15 mnkr från föreningsarrangemang. Vidare har budget för utvecklingsprojekt på övergripande nivå minskats med 0,25 mnkr samt 0,15 mnkr har omfördelats från budgeten för *Umeå växer tryggt och säkert*.

Fritidsnämndens budget om totalt 2,0 mnkr för arbetet inom satsningen *Umeå växer tryggt och säkert* fördelas under 2026 enligt följande: 0,5 mnkr till gratis lovaktiviteter, 0,5 mnkr till föreningsstöd, 0,3 mnkr till projektet På ungas hemmaplan, 0,2 mnkr till att möjliggöra gratis bad på Umelagun med Händer på lovet-kortet, 0,1 mnkr till kompetenshöjande insatser för fritidsledare, 0,15 mnkr till att öka budgeten för aktivitetsstöd och 0,25 mnkr till att stärka upp budgeten för Umeå Summer Zone.

Tidigare satsningar som kvarstår under 2026

- Seniorsatsningen: 0,2 mnkr (samt ytterligare 0,3 mnkr från äldrenämnden)
- Gratis lovaktiviteter: 1,0 mnkr
- Fritidsbanken, idéburet offentligt partnerskap: 0,5 mnkr (samt ytterligare 3,0 mnkr från kommunstyrelsen vilket är en ökning med 2,0 mnkr från tidigare år och avser ytterligare en Fritidsbank placerad på Ersboda)

Investeringsbudget

För år 2026 har fritidsnämnden beviljats investeringsmedel om totalt 26,5 mnkr. Av dessa medel avser 10,0 mnkr en fastighetsrelaterad investering för klimatanpassning genom anläggandet av en ny isgrop på Umeå Arena (Visionite Arena). Övriga investeringar uppgår till 16,5 mnkr, varav 9,9 mnkr utgör reinvesteringar enligt nämndens utbytesplaner, vilket innebär en ökning med 0,5 mnkr jämfört med 2025. För att byta ut konstgräs har nämnden 6,3 mnkr i budget och 0,3 mnkr har tillförts för tillgänglighet bad.

Fastighetsrelaterade investeringar	2026	2027	2028	2029
Ram lokalanpassning			0,2	0,2
Isgröp Umeå Arena	10,0			

Övriga investeringar	2026	2027	2028	2029
Reinvesteringar enligt utbytesplaner	9,9	9,9	9,9	10,1
Utbyte konstgräs	6,3	6,3	6,4	6,6
Tillgänglighet bad	0,3			
Täckgolv		2,5		

Prioritering utifrån tilldelade investeringsmedel

För reinvesteringsmedel enligt utbytesplaner pågår planering och prioritering av var behoven är störst, verksamheterna har upprättat utbytesplaner som uppdateras löpande efter behov och eventuella förändringar i verksamheten. De 9,9 mnkr som nämnden tilldelats fördelas internt mellan badanläggningar, fritidsgårdar, fordon samt idrotts- och fritidsanläggningar utifrån behoven i utbytesplanerna.

Medel för utbyte av konstgräsplaner uppgår till 6,3 mnkr. Beslut om vilken/vilka planer som byts ut tas under första tertialet. Extra medel för tillgänglighet bad om 0,3 mnkr avser en tillgänglighetsramp för något av friluftsbaden i kommunen.

Styrning och uppföljning av externa utförare

Fritidsnämnden anlitar inte externa utförare.

Risikanalys och plan för internkontroll

Fritidsnämnden har gjort en riskanalys och tagit fram en internkontrollplan för år 2026, se bilaga 4.

Bilaga 1. Utmaningar och möjligheter på 3–5 års sikt

Fritidsnämnden står inför en period med både utmaningar och stora möjligheter. För att långsiktigt kunna erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud med särskilt fokus på barn och ungas delaktighet och utveckling krävs strategisk planering, effektiv resursanvändning och nära samverkan både inom kommunen och med externa aktörer.

De kommande åren präglas av behovet att säkerställa kvalitet och tillgänglighet i befintliga anläggningar, möta förändrade demografiska förutsättningar, värna föreningslivets förutsättningar och hantera kompetensförsörjning inom några yrkesgrupper. Samtidigt erbjuder Umeås tillväxt, engagemanget i föreningslivet och den starka samverkanskulturen goda möjligheter att utveckla fritidsområdet på ett hållbart sätt.

Genom att ta tillvara på dessa möjligheter och hantera utmaningarna proaktivt kan fritidsnämnden bidra till att Umeå fortsätter vara en attraktiv och trygg kommun med ett brett och inkluderande fritidsutbud.

Utmaningar

- Säkerställa underhåll av anläggningar och lokaler för att upprätthålla standard och tillgänglighet för föreningsliv och invånare.
- Bibehålla simundervisningskapacitet trots åldrande badanläggningar med osäker livslängd.
- Stödja och bibehålla ett aktivt föreningsliv i hela kommunen oavsett förändringar i omvärlden.
- Hantera klimatförändringarnas påverkan som kan begränsa vinteraktiviteter och öka driftskostnader.
- Möta ökade eller förändrade krav på anläggningar från specialidrottsförbund vilket kan medföra kostnader.
- Ökade driftskostnader för föreningar med egna anläggningar.
- Minska risken för välfärdsbrott inom bidragsgivningen till föreningslivet.
- Säkerställa kompetensförsörjning inom ett fåtal befattningar såsom idrottsplatsarbetare, badpersonal och fritidsledare.
- Anpassa och omfördela mötesplatser för unga utifrån förändrad demografi och i enlighet med närhetsprincipen.
- Hantera resursbehov till följd av Umeå kommuns tillväxtnål om 200 000 invånare.
- Stärka intern samverkan mellan nämnder, förvaltningar och bolag för att motverka stuprörsstrukturer.

Möjligheter

- Ett rikt, jämlikt, jämställt föreningsliv med många ideellt engagerade medborgare.
- Umeås fortsatta tillväxt ger ökade möjligheter till ett brett och varierat fritidsutbud.
- Ett bra och geografiskt spritt anläggningsbestånd som möjliggör verksamhet nära invånarna.
- Långsiktig strategisk plan för nyinvesteringar.
- God kompetens och ett modigt förenings- och näringsliv skapar goda förutsättningar för utveckling, vilket ska tas tillvara.
- Umeås profil som idrotts- och utbildningsstad skapar goda samverkansmöjligheter.
- Stärkt dialog med barn och unga ökar deras delaktighet och ger bättre förutsättningar att utveckla ett attraktivt fritidsutbud.
- Ett stärkt samarbete mellan nämnder, förvaltningar och kommunbolag bidrar till större medborgarnytta och effektivare service.
- En växande befolkning med starkt engagemang i fritids- och föreningslivet.

Bilaga 2. Fritidsnämndens styrkort 2026

Verksamhet: Bad

Uppdrag/process	Resultat- och analysmått	2022	2023	2024	Målvärde 2025	Målvärde 2026
Erbjuda badupplevelser	Antal besök på badanläggningar					
	• Navet	183 900	228 419	204 824	230 000	230 000
	• Umelagun	34 236	33 363	13 864	34 000	34 000
	• Vallabadet	29 592	28 621	30 757	29 000	29 000
	• Sävar simhall	37 234	38 342	36 735	38 500	38 000
	• Hemgårdens bad och gym	14 389	20 651	18 121	20 000	0
	• Storsjöhallen	78 467	81 071	77 208	100 000	100 000
	• Obbolabadet	4 813	4 772	3 128	5 000	5 000
	Summa:	382 631	435 239	384 637	456 500	436 000
Ansvara för simundervisning till för- och grundskolans elever	Andel simkunniga enligt delmål för årskurs 3.	Ingen uppgift	Ingen uppgift	Ingen uppgift	80 %	80 %

Verksamhet: Drift

Uppdrag/process	Resultat- och analysmått	2022	2023	2024	Målvärde 2025	Målvärde 2026
Ansvarar för skötsel och uthyrning av idrotts- och fritidsanläggningar, både för elit- och breddidrott.	Nyttjandegrad större hallar T1 + T3					
	• Måndag till torsdag, kl. 16–22	75 %	74 %	76 %	75 %	75 %
	• Fredag kl. 16–21, lördag kl. 9–18, söndag kl. 9–21	50 %	50 %	57%	50 %	50 %
	Nyttjandetimmar konstgräs	11 952	13 246	13 892	14 500	14 500
	Totalt antal bokade timmar i anläggningarna	102 388	117 423	118 691	118 500	120 000
	Rankning bästa idrottsstad (SVT)	3	13	8	1–10 (7)	1–10

Verksamhet: Föreningsbyrån

Uppdrag/process	Resultat- och analysmått	2022	2023	2024	Målvärde 2025	Målvärde 2026
Ansvara för handläggning av kommunens föreningsbidrag samt stödja föreningslivet genom samverkan och rådgivning	Flickors andel av deltagartillfällen med aktivitetsstöd (HT, VT)	46 %	46 %	47 %	>46 %	47 %
	Andel personer i åldern 7–20 år aktiva i föreningsverksamhet i jämförelse med Umeå kommuns medborgare (SCB)	Ingen uppgift	57 %	66 %	60 %	65 %
	Antal unika föreningar som blivit beviljade föreningsbidrag	368	380	369	380	375

Verksamhet: Unga

Uppdrag/process	Resultat- och analysmått	2022	2023	2024	Målvärde 2025	Målvärde 2026
Erbjuda attraktiva, inkluderande fritidsaktiviteter för unga	Andel (%) flickor och pojkar på Fritid ungas mötesplatser	41/59	35/65	33/67	50/50	50/50
	Antal besökare på fritidsgårdar kvällstid	56 590	53 400	43 500	68 000	57 000
Erbjuda attraktiva inkluderande fritidsaktiviteter för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning	Antal besökare vid arrangemang/mötestillfällen	Ingen uppgift	Ingen uppgift	Ingen uppgift	6 000	5 000
	Antal arrangemang/mötestillfällen	127	121	144	120	100

Bilaga 3. Aktivitetsplan uppdrag 35

Övergripande					
Mål	Aktiviteter för att nå målet	Ansvarig	Tidsplan	Slutfört (datum)	Kommentarer
Friluftsprogram	Ute på remiss. Beslut i FN och KF.	Ledning Fritid	2025–2026		
Statistik	Skapa ett system som kan ta fram underlag från Rbok gällande belägningsgrad på anläggningar samt bidragsstatistik till föreningslivet.	Föreningsbyrån	2025–2026		
Demografisk analys – påverkan på Fritid	Genomföra en analys.	Ledning Fritid	2026		

Bad					
Mål	Aktiviteter för att nå målet	Ansvarig	Tidsplan	Slutfört (datum)	Kommentarer
Behovsbeskrivning Sävar			2025	Presenterad i FN 2025	
Behovsbeskrivning tempererade bad (ute och inomhusanläggningar) i Umeå kommun	Utredning av behov och prioritet baserat på bland annat demografi, övriga strategiska planer inom UK och status på anläggningar.		2026		

Föreningsbyrån					
Mål	Aktiviteter för att nå målet	Ansvarig	Tidsplan	Slutfört (datum)	Kommentarer
Revidera Regler för Umeå kommuns stöd till ideella föreningar	Tydliggöra kontrollområdet samt redaktionella ändringar.		2025–2026		
Utreda föreningsägda anläggningar (IK)	Enkät, intervju, rapportskrivande.		2025–2026		

Drift					
Mål	Aktiviteter för att nå målet	Ansvarig	Tidsplan	Slutfört (datum)	Kommentarer
Att tillsammans med TN genomlysa konsekvenser av ändrade temperaturkrav för Nolia bandybana	Möten och dialog.		2025		
Att skyndsamt ta fram en analys över lokalbehovet för fotbollen	Ta fram fotbollens behov i siffror. Presentation i nämnd december.		2025		
Att tillsammans med TN genomlysa konsekvenser vid eventuella förändringar av säsongslängder	Beräkningar av merkostnader för förändrade säsongslängder finns och uppdateras om förändringar blir aktuella. Varje eventuell förändring kräver dialog med TN.		2025–2026		
Skapa en anläggningsstrategi	Genomföra en nulägesanalys av befintliga anläggningar.		2026		

Unga					
Mål	Aktiviteter för att nå målet	Ansvarig	Tidsplan	Slutfört (datum)	Kommentarer
Utreda var framtidens fritidsgårdar ska finnas	Utifrån demografisk utveckling göra en analys.		2026		
Fritid för alla	Utredning av lokalbehov och plats för verksamhet.		2025–2026		

Riskanalys

Nämnd: Fritidsnämnden
Riskanalys upprättad: 2025-10-28

Internkontrollplan 2026

Fritidsnämnden
Beslutad: 2025-11-19

Steg 1 - Riskinventering ska nämnden vara direkt delaktig i			Steg 2 - Riskvärdering ska nämnden vara direkt delaktig i				Steg 3 - Nämndsansvarig chef tar fram förslag som beslutas av nämnd					
Kontrollområde	Identifierad risk	Nr	Sannolikhet	Konsekvens	Risk-värde	Rekommenderad riskhantering	Nr.	Inriktning för riskhantering från nämnd	Åtgärd	Kostnad	Ansvarig	Återrapporteras
Samverkan mellan förvaltningar och nämnder	Risk för bristande samordning mellan kommunens nämnder vilket kan leda till att beslut fattas som står i konflikt med varandra. Det kan i sin tur medföra begränsningar i drift, utveckling eller användning av idrotts- och fritidsanläggningar och verksamheter vilket kan begränsa tillgängligheten för kommunens invånare.	R1	Sannolik	Kännbar	12	Minimera risk	R1	Minimera risk	Genomföra samordningsmöten mellan olika förvaltningar i frågor där beslut i en nämnd påverkar andra nämnder/förvaltningsars uppdrag och verksamhet		Fritidsdirektör, Verksamhetschefer Unga, Drift, Bad	Tertial 3
Föreningsbidrag	Risk att föreningsbidrag används på ett sätt som inte överensstämmer med gällande regelverk och/eller bidragens avsedda syften	R2	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk	R2	Reducera risk	Fortsätta genomlysning av alla bidragsberättigade föreningar vilket startade 2025 samt skapa en handlingsplan utifrån resultatet.		Verksamhetschef FB/Stab	Tertialvis
Målgrupper	Risk att fritidsaktiviteter inte når alla barn och unga i kommunen vilket kan leda till ojämlik tillgång till meningsfull fritid. Särskilt riskutsatta grupper är barn och ungdomar i socioekonomiskt utsatta områden, nyanlända samt personer med funktionsnedsättning.	R3	Möjlig	Allvarlig	12	Minimera risk	R3	Minimera risk	Arbete utifrån Umeå kommuns gemensamma aktivitetsplan för att Umeå ska växa tryggt och säkert, Samarbeta inom SSPF (Skola, Socialtjänst, Polis, Fritid), BOB-rådet och utifrån nya socialtjänstlagen.		Verksamhetschef FB/Stab, Verksamhetschef Unga	Tertial 3
Ekonomi	Risk för minskade intäkter eller ökade driftkostnader (energi, underhåll) som kan påverka verksamhetens omfattning och kvalitet.	R4	Möjlig	Lindrig	6	Reducera risk	R4	Reducera risk	Kontinuerlig ekonomisk omvärldsbevakning som kan påverka driftkostnader, avtal etc, se riskområdet samverkan om tillgänglighet och intäkter för förvaltningen		Fritidsdirektör, Controller	Tertial 3
Trygghet och säkerhet	Risk för otrygghet, skadegörelse eller våld i anslutning till fritidsanläggningar samt arbetsmiljörisker för personal.	R6	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk	R6	Reducera risk	Upprätthålla anläggningsrutiner i samverkan med fastighetsförvaltningen och interna arbetsmiljörutiner i verksamheten		Verksamhetschef Unga, Drift, Bad	Tertialvis

Kompetensförsörjningsplan 2026–2028

Fritidsnämnden

Innehåll

Kompetensförsörjningsplan 2026–2028 Fritidsnämnden	1
Innehåll	2
Bakgrund och syfte	3
Kompetensförsörjning Umeå kommun	3
Styrning och vägledning.....	4
Att arbeta med kompetensförsörjning	5
Kompetensförsörjningsprognos 2025–2035	6
Nuläge och utmaningar.....	7
Modell och strategier.....	8
Strategier för att möta kompetensutmaningen	8
Slutsats kompetensförsörjningsplan fritidsnämnden.....	10

Bakgrund och syfte

Fritidsnämndens kompetensförsörjningsplan gäller åren 2026–2028. Syftet är att beskriva kommande tillgång, behov och efterfrågan utifrån analyser av bland annat befolkningsprognoser, bemanningsprognoser och kompetensbehovsprognoser. Statistik och prognoser, såväl nämndspecifik som kommunövergripande, beskrivs i kompetensförsörjningsplanen.

Aktiviteter och utbildningsplan

HR på fritidsförvaltningen ansvarar för att i dialog med ledning konkretisera den övergripande kompetensförsörjningsplanen i aktiviteter och utbildningsplan för att få en gemensam överblick över planerade insatser.

Finansiering

Extern finansiering bevakas och söks av verksamheterna själva samt av HR. Exempel på finansiering är medel från omställningsfonden eller statliga medel för riktade insatser.

Kompetensförsörjning Umeå kommun

Vision och verksamhetsidé

Umeå kommuns arbete med kompetensförsörjning har sin utgångspunkt i Umeå kommuns mål och strategier. Den övergripande kompetensförsörjningsplanen utgår från visionen att kommunen ska ha 200 000 invånare år 2050. Planen ska bidra till att verksamheterna kan förverkliga verksamhetsidén: *Med gemensamma krafter skapar vi ett gott liv i Umeå. Vi bidrar till välfärd för alla och ger goda förutsättningar för företagande, fritid och kultur.*

Personalpolitiska mål

Kompetensförsörjningsplanen ska bidra till att uppnå Umeå kommuns övergripande personalpolitiska mål, antagna av personalnämnden. De personalpolitiska målen lyder enligt nedan:

- Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.
- Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30
- Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.

Styrning och vägledning

Den styrning och vägledning som ligger till grund för Umeå kommuns kompetensförsörjningsarbete är vår värdegrund, arbetsmiljöpolicy, ledar- och medarbetarpolicy samt samverkansavtal.

Umeå kommuns värdegrund

Den värdegrund som ligger till grund för kompetensförsörjningsarbetet har akronymen MÖTS, vilket står för Medborgarfokus, Öppenhet, Tillit och Samarbete (beslut om ny innebörd av bokstaven "S" förväntas tas av kommunfullmäktige i november).

Samverkansavtal

Samverkansavtalet mellan arbetsgivarparten och arbetstagarparterna är även den en viktig grund för Umeå kommuns kompetensförsörjningsarbete. Syftet med samverkansavtalet är att skapa förutsättningar för tidig och öppen dialog som därmed ska verka för en god arbetsmiljö och goda förutsättningar för våra chefer och medarbetare.

Arbetsmiljöpolicy

En förutsättning i att vara en attraktiv arbetsgivare är att ha en god arbetsmiljö. Umeå kommuns arbetsmiljöpolicy reviderades 2022 och ska grunda för ett hållbart arbetsliv med en god kvalitet. Detta i sin tur skapar förutsättningar för en låg sjukfrånvaro över tid, låg personalomsättning och långvariga anställningar.

Medarbetarpolicy

Medarbetarpolicyn ligger till grund för att tillvarata allas kompetens och skapa förutsättningar för individuell utveckling, engagerade och ansvarstagande medarbetare som väljer att stanna hos Umeå kommun.

Ledarpolicy

Vår ledarpolicy sätter grunderna för att möta våra kompetensutmaningar då ledarna är de som möter, identifierar potentialer och utmanar befintlig kompetens i våra verksamheter. Ledarna skapar tillsammans med medarbetarna förutsättningarna för en verksamhet med en hög kvalitet. Detta utifrån ett ansvar för verksamhet, arbetsmiljö, samverkan och medskapande.

Att arbeta med kompetensförsörjning

Att möta framtida kompetensutmaningar kräver att vi som organisation och arbetsgivare ser möjligheter och nya lösningar i form av teknik och nya samarbeten.

Den långsiktiga kompetensförsörjningen kräver ett fortsatt gott samarbete och en vilja att se nya möjligheter. Detta innefattar en god dialog mellan såväl arbetsgivarpart som arbetstagarparter, chefer och medarbetare och en aktiv omvärldsbevakning.

Omvärld och demografi

Sverige har en växande befolkning, men också en allt äldre befolkning. Antalet barn och ungdomar väntas öka i en liknande takt som befolkningen mellan 16 och 64 år under den kommande tioårsperioden. Den grupp som växer snabbast är personer över 65 år, i synnerhet de över 80 år. Det ställer nya krav på arbetsmarknaden, inte minst i den offentliga sektorn. En lägre andel av den arbetsföra befolkningen i åldern 16–64 år innebär också utmaningar för kompetensförsörjningen.¹

Tabell 1. Umeå kommuns befolkningsutveckling i olika åldersklasser²

Ålder	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2024-2029	2029-2036	2024-2036
0	1 195	1 213	1 260	1 307	1 321	1 337	1 355	1 375	1 398	1 422	1 437	1 454	1 468	12%	10%	23%
1-5	6 911	6 619	6 352	6 200	6 182	6 290	6 414	6 540	6 646	6 738	6 839	6 938	7 035	-9%	12%	2%
6-12	10 482	10 454	10 436	10 373	10 196	9 911	9 623	9 379	9 159	8 985	8 884	8 886	9 013	-5%	-9%	-14%
13-15	4 561	4 587	4 591	4 537	4 520	4 520	4 543	4 515	4 505	4 486	4 434	4 281	4 030	-1%	-11%	-12%
16-18	4 366	4 456	4 604	4 634	4 655	4 656	4 607	4 593	4 595	4 618	4 594	4 580	4 563	7%	-2%	5%
19-24	14 259	14 512	14 620	14 898	15 170	15 424	15 676	15 800	15 906	15 891	15 872	15 833	15 839	8%	3%	11%
25-44	39 552	39 800	40 063	40 315	40 587	40 750	40 892	41 134	41 303	41 477	41 543	41 531	41 391	3%	2%	5%
45-64	28 998	29 410	29 778	30 161	30 440	30 719	30 935	31 157	31 424	31 825	32 377	32 981	33 678	6%	10%	16%
65-79	17 280	17 233	17 137	17 032	17 012	17 072	17 279	17 568	17 802	17 960	18 121	18 288	18 426	-1%	8%	7%
80-84	3 672	3 942	4 286	4 514	4 639	4 781	4 843	4 739	4 688	4 648	4 533	4 499	4 554	30%	-5%	24%
85-89	1 991	2 068	2 113	2 263	2 469	2 670	2 877	3 129	3 299	3 401	3 517	3 570	3 503	34%	31%	76%
90-94	776	821	881	906	971	1 020	1 064	1 092	1 179	1 302	1 417	1 532	1 666	31%	63%	115%
95-w	206	222	231	251	253	274	293	314	327	348	370	388	402	33%	47%	95%
Totalt	134 249	135 338	136 352	137 390	138 415	139 423	140 400	141 335	142 231	143 100	143 938	144 761	145 566	4%	4%	8%

Befolkningsutvecklingen i Umeå kommun de kommande tio åren förutspås enligt ovan tabell. Vad som är tydligt är att den största ökningen över de kommande tio åren sker i åldrarna 85-95(+) samt att det sker en minskning i åldersgrupperna 6-15 år. Utifrån fritidsförvaltningens verksamheter driver inte befolkningsprognosen ytterligare behov av kompetens i numerär.

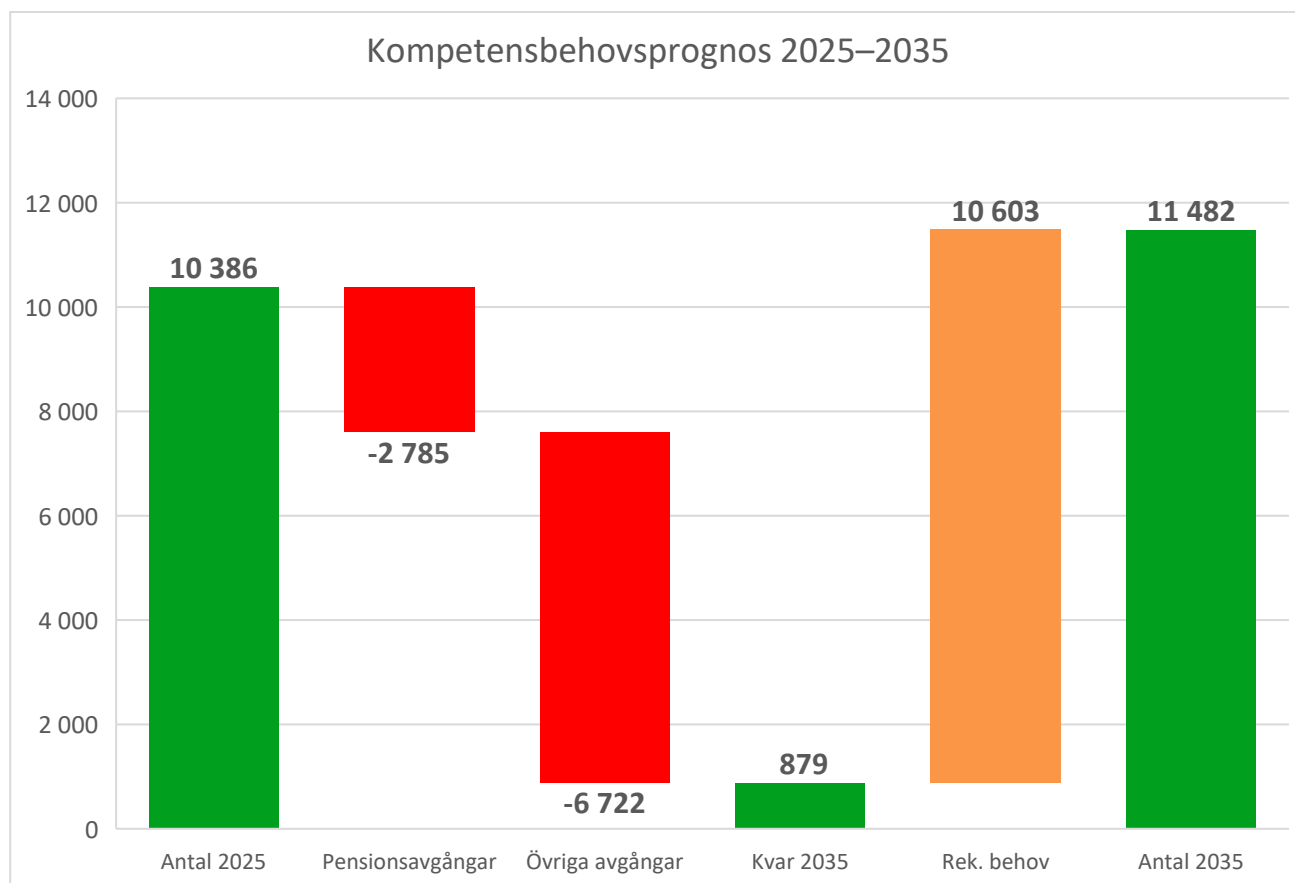
¹ Arbetsmarknadsutsikter – Utvecklingen på arbetsmarknaden i Norrbottens och Västerbottens län i ett framtidsperspektiv

² Befolkningsprognos Umeå kommun 2024–2036

Arbetslösheten har för det första kvartalet 2025 fortsatt stigit i Västerbottens län. Arbetslösheten i Umeå kommun är dock väsentligt mycket lägre med 4,3 procent i jämförelse med arbetslösheten i riket som motsvarar 7,1 för det första kvartalet av 2025.

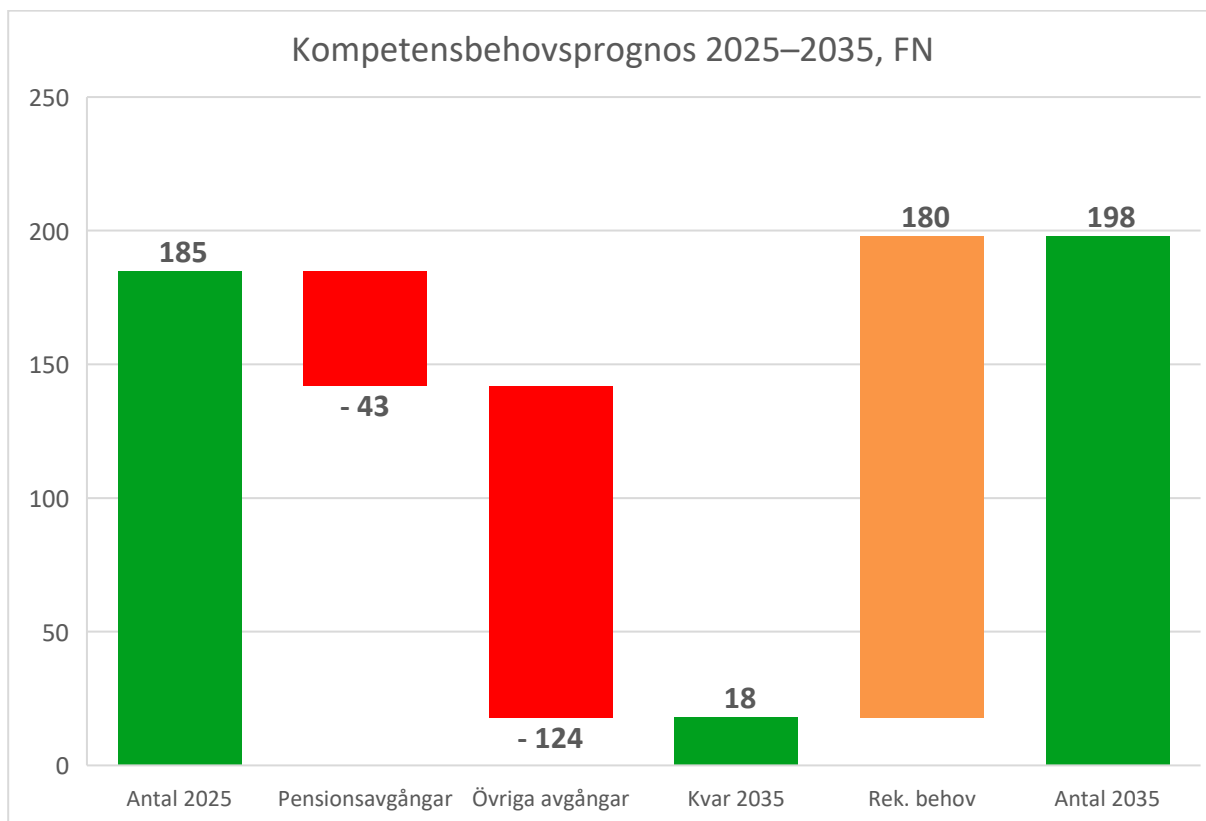
Kompetensförsörjningsprognos 2025–2035

Diagram 1. Kompetensförsörjningsprognos Umeå kommun 2025–2035

Antalet tillsvidareanställda i Umeå kommun kommer enligt prognos att öka från cirka 10 603 till 11 482 under den närmaste tioårsperioden. Beräknade pensionsavgångar och övrig personalrörlighet medför att 879 av kommunens nuvarande tillsvidareanställda prognosticeras vara kvar i organisationen och att kommunen därmed har ett rekryteringsbehov på 10 603 tillsvidareanställda.

Diagram 2. Kompetensförsörjningsprognos Fritidsnämnd 2025–2035

Antalet tillsvidareanställda på fritidsförvaltningen kommer enligt prognos att öka från cirka 185 till 198 under den närmaste tioårsperioden. Beräknade pensionsavgångar och övrig personalrörlighet innebär att cirka 18 av våra nuvarande tillsvidareanställda är kvar och att fritidsnämnden därmed har ett rekryteringsbehov på cirka 180 tillsvidareanställda under de kommande tio åren.

Nuläge och utmaningar

Offentlig sektor brottas med stora utmaningar för framtida kompetensförsörjning. Fritidsförvaltningen har en generellt låg personalomsättning och en hög generell trivsel samt en god arbetsmiljö.

Medarbetarenkäten visar årligen att trivseln inom fritidsförvaltningen är hög. Detta visas både med ett högt deltagande samt ett högt medelresultat, likväl som den årliga uppföljningen av arbetsmiljöarbetet som visar på en god arbetsmiljö för våra medarbetare.

Generellt ser förvaltningen inga större utmaningar i kommande kompetensförsörjning i form av brist på kompetenta medarbetare. Fritidsförvaltningen har över de senaste åren vid rekryteringar haft ett gott kandidatunderlag inför urval vilket också i nuläget visar på en hög attraktivitet för att arbeta vid fritidsförvaltningen.

Fokus för fritidsförvaltningen de kommande åren är att vidmakthålla förutsättningarna för att behålla kompetens inom förvaltningen samt att attrahera ny kompetens då rekryteringsbehov uppstår.

Ett arbete pågår inom verksamhet Bad för att höja och säkra kompetensnivå då marknaden saknar utbildning som direkt svarar mot befattning.

Uppföljning av kompetensförsörjningsarbetet

För att klara verksamheternas framtida kompetensbehov behöver arbetet ske systematiskt och långsiktigt. Arbetet med uppföljning och analys behöver ske på verksamhetsnivå tillsammans med HR och ligga till grund för förvaltningens aktiviteter för att attrahera och behålla rätt kompetens inom verksamheten.

Modell och strategier

Strategier för att möta kompetensutmaningen

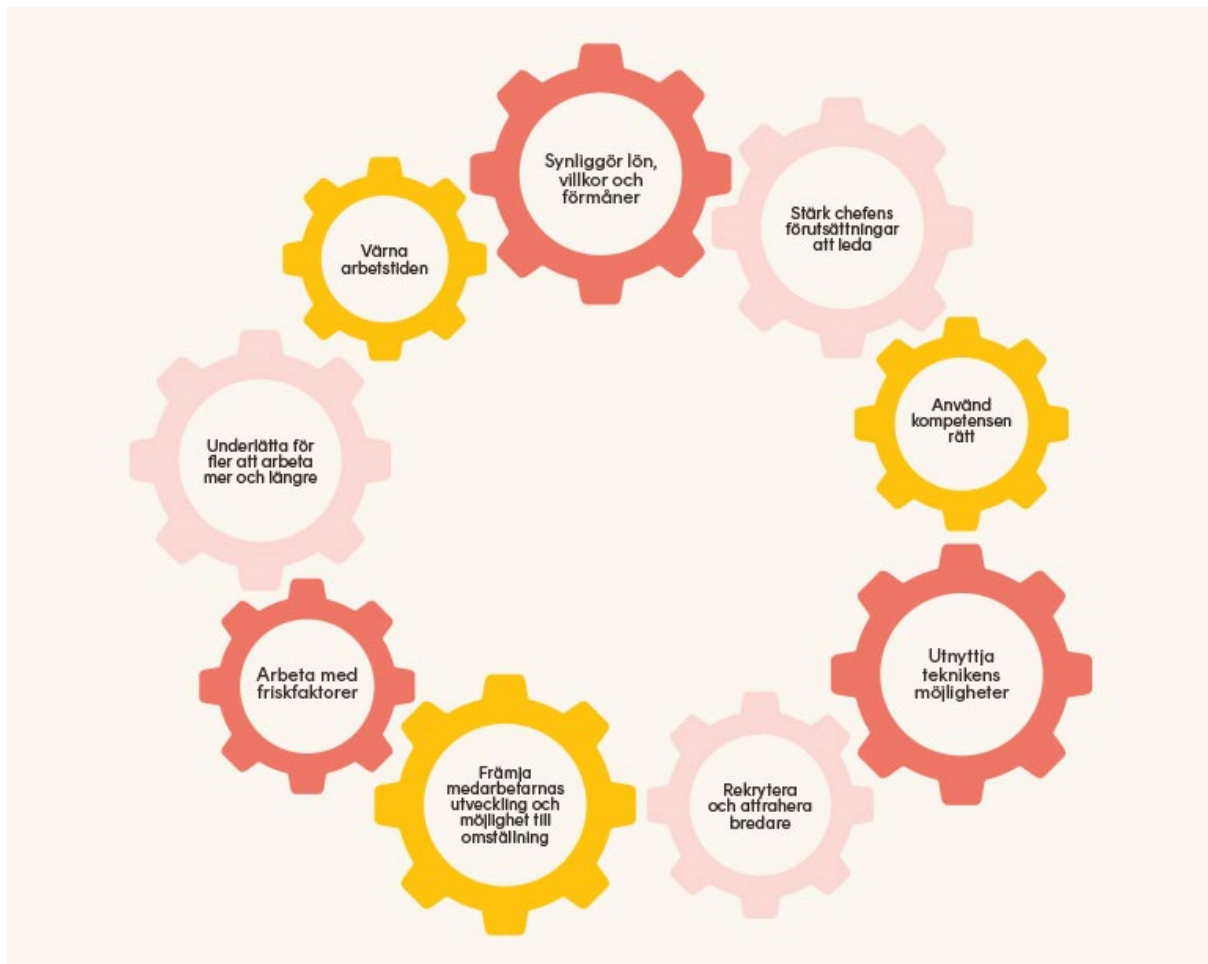
Kommande år beräknas antalet anställda i kommuner och regioner att fortsätta öka, samtidigt som det kommer att vara hård konkurrens om arbetskraften. Umeå kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som klarar kompetensförsörjningen enligt kommunfullmäktiges sjätte mål. Det är avgörande både för att attrahera och rekrytera framtida medarbetare såväl som för att behålla befintliga medarbetare. Fritidsnämndens strategier för att möta kompetensutmaningen grundas i ARUBA och SKR:s nio strategier.

ARUBA-modellen

ARUBA-modellen är en vedertagen modell som beskriver de olika delarna inom arbetslivs och kompetensförsörjningscykeln. Akronymen ARUBA står för Attrahera, Rekrytera, Utveckla, Behålla och Avveckla.

SKR:s nio strategier

Sveriges kommuner och regioner (SKR) reviderade under våren 2024 de nio framtagna strategierna för att säkra den framtida kompetensförsörjningen för att ge ett tydligare arbetsgivarperspektiv. Syftet är att stötta kommunala arbetsgivare i att attrahera, behålla och utveckla medarbetare, hitta nya lösningar och skapa ett hållbart arbetsliv.

Arbeta med friskfaktorer

I valet av arbetsgivare är två avgörande faktorer bra arbetsmiljö och balans mellan arbete och fritid. Därför är ett aktivt arbetsmiljöarbete viktigt för att säkra kompetensförsörjningen. Att arbeta systematiskt och långsiktigt, ta hjälp av forskning och arbeta i samverkan med dialog är framgångsrikt för att skapa friska hållbara och attraktiva arbetsplatser.

Underlätta för fler att arbeta mer och längre

Arbetsgivare behöver tillvarata den kompetens som finns inom organisationen för att möta bristen på arbetskraft. Det innebär bland annat att deltidsarbetande i högre grad behöver arbeta heltid samt att fler arbetstagare förlänger arbetslivet.

Värna arbetstiden

Arbetstiden är en av arbetsgivarens viktigaste resurser. Arbetsgivare behöver förlägga arbetstiden på ett så hälsosamt sätt som möjligt för att eftersträva stabilitet och förutsägbarhet.

Synliggör lön, villkor och förmåner

En viktig strategi för att säkra kompetensförsörjningen med hjälp både av befintliga och potentiella arbetstagare är att synliggöra kollektivavtal, förmåner och villkor tillsammans med beskrivningar av våra meningsfulla arbeten.

Stärk chefens förutsättningar att leda

För att i största möjliga mån attrahera och behålla kompetenta, engagerade arbetstagare är det viktigt att ge chefer rätt förutsättningar att leda och styra det dagliga arbetet.

Använd kompetensen rätt

En grundförutsättning för att säkra kompetensförsörjningen är att använda rätt kompetens på rätt plats och vid rätt tid. För att minska behoven av rekryteringar kan arbetsgivaren säkra att arbetstagarna har möjlighet till kompetensutveckling och att arbetstagares kapacitet tillvaratas.

Utnyttja teknikens möjligheter

Digitalisering, automatisering och artificiell intelligens kan erbjuda innovativa lösningar som bidrar till att säkra kompetensförsörjningen inom välfärden. Genom att lära mer om ny teknik och hur den kan implementeras kan arbetsgivaren få stöd för att förbättra kvalitet och effektivitet.

Rekrytera och attrahera bredare

För att bli attraktiv för fler samt bredda rekryteringsbasen kan arbetsgivaren arbeta för att rekrytera från andra branscher och från de som idag står utanför arbetsmarknaden. Detta kan bland annat ske genom att bättre belysa arbetsgivarvarumärket.

Främja medarbetarnas utveckling och möjlighet till omställning

Verksamheter kan tillsammans med arbetstagare ta sig an nya eller förändrade arbetsuppgifter om möjlighet till utveckling och omställning är goda. Kompetensutveckling genom hela arbetslivet är en förutsättning för engagemang och för att attrahera och behålla rätt kompetens.

Slutsats kompetensförsörjningsplan fritidsnämnden

Analysen av ovan beskrivna förutsättningar och strategier gör gällande att fritidsnämnden endast ser mindre utmaningar kopplat till framtida kompetensförsörjning. Överlag har fritidsnämndens medarbetare och chefer goda förutsättningar för ett välfungerande och systematiskt arbetsmiljöarbete. Chefer har förutsättningar till ett närvarande och engagerat ledarskap med personalgrupper under 30 medarbetare och med ett stöd i sitt arbete. Organisationen upplevs transparent och rättvis och medarbetare har överlag en rimlig arbetsbelastning.

Fritidsnämndens genomgående goda förutsättningar, med goda möjligheter för både chefer och arbetstagare att utvecklas inom sina kompetensområden samt en låg personalomsättning ger en sammantagen bild av goda möjligheter att säkra den framtida kompetens som förvaltningen behöver för att erbjuda en aktiv fritid för Umeås invånare.